

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ
ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

**Матеріали
XV Міжнародної науково-практичної
конференції**

22 березня 2023 року

**Одеса
ОДУВС
2023**

УДК 351.74
P68

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

P68 Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократич-
ної правової держави: матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф.,
м. Одеса, 22 березня 2023 р. Одеса: ОДУВС, 2023. 362 с.

УДК 351.74

© ОДУВС, 2023

ПОЛІЦЕЙСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КЕРОВАНА РОЗВІДКОЮ

*Ульянов О. І., кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки*

*Одеського державного університету внутрішніх справ
Бурангулов А. В., кандидат юридичних наук, доцент
кафедри тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки
Одеського державного університету внутрішніх справ*

*Жуковський С. В., старший викладач кафедри
тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки,
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Одним із пріоритетних завдань для органів та підрозділів Національної поліції є перебудова моделі її діяльності з урахуванням сучасних провідних тактик і стратегій, розроблених та успішно запроваджених у правоохоронну діяльність США, Канади, Великої Британії, країн Європейського Союзу, котрі, керуючись викликами інформаційного суспільства, суттєво вдосконалили процеси аналітичного пошуку й аналітичної діяльності на підставі реструктуризації та оптимізації потоків інформації [1, с.9].

Термін «Поліцейська діяльність, керована розвідкою» (Intelligence-led policing, ILP) увійшов у лексикон поліцейської діяльності в усьому світі.

Правоохоронні органи дивилися на ІЛР як на сучасну модель для інтеграції розвідувальної функції в роботу служби поліції. Процес синтезу (аналіз інформації з різноманітних ресурсів) і створення центрів синтезу (фізична установа) є складнішими, ніж проста зміна організаційних функцій для існуючого підрозділу розвідки правоохоронних органів. Як правило, це передбачає або переробку всієї концептуальної основи розвідувальної функції в агентстві, або створення абсолютно нової організації. Це вимагає залучення широкого кола людей та організацій, щоб бути як вкладниками, так і споживачами функції розвідки; це передбачає зміну ставлення та процесів персоналу; це вимагає створення нових функціональних процесів та процесів обміну інформацією між державними, окружними, муніципальними, плеємінними та федеральними партнерами з правоохоронних органів; передбачає розробку нових угод і функціональних відносин; розробка нових політик і процесів; і впровадження філософії Policing під керівництвом розвідки [2. с. 2.].

М. Берчер та К.Вілан в роботі «Практична поліцейська діяльність, керована розвідкою: роздуми аналітиків розвідки» зазначають, що з моменту запровадження професійної поліцейської діяльності під політичним контролем у ліберальних демократіях було випробувано та впроваджено різні моделі поліцейської діяльності. Поліцейська діяльність на основі розвідувальних даних (ІЛР) - це управлінська модель правоохоронних органів, яка прагне поставити розвідку про злочини на передній план прийняття рішень. Ця модель була широко прийнята, принаймні умовно, у Сполучених Штатах, Великій Британії, Канаді та Австралії. [3] .

Девід Л. Картер в роботі «Процес злиття розвідувальних даних для державних, місцевих і плеємінних правоохоронних органів зазначає», що процес об'єднання – це всеохоплююча методологія управління потоком інформації та розвідувальних даних між рівнями та секторами управління з метою об'єднання інформації для аналізу. Тобто процес залежить від активної участі державних, місцевих, плеємінних і федеральних правоохоронних органів – а іноді й неправоохоронних органів (наприклад, приватного сектору) – для надання вихідної інформації для аналізу розвідувальних даних. Зі збільшенням масиву різноманітних джерел інформації буде більш точний і надійний аналіз, який можна поширювати як розвідувальну інформацію. [4]

Про важливість діяльності поліцейської керованої розвідкою зазначає і Дж. Реткліфф акцентуючи увагу на тому, що Стратегії поліцейської діяльності, що керуються розвідувальними даними, виходять на перший план у багатьох країнах світу. Автор звертає увагу на труднощі, що існують з визначенням чіткої структури прийняття рішень і що існує відсутність розуміння поліцейської діяльності, керованої розвідувальною інформацією, на рівнях керівництва організації. Крім того, проблеми з підготовкою, якістю та доступністю даних перешкоджають аналітикам розвідки робити внесок у зусиллі зі зменшення злочинності. Цей брак чіткості у використанні та застосуванні розвідувальних даних може мати негативний вплив на здатність організації позитивно впливати на злочинне середовище [5].

На важливість концепції Intelligence-Led Policing та її застосування в діяльності поліції звертають увагу і українські дослідники.

Так, В. Моца зазначає, що модель поліцейської діяльності, керованої розвідувальною аналітикою, на сучасному етапі вважається найбільш ефективною, як з точки зору протидії злочинності, так і з позиції найбільш раціонального способу використання ресурсів правоохоронних органів. Поєднуючи в собі найкращі здобутки інших моделей поліцейської діяльності, ILP є найбільш пристосованою до подолання існуючих ви-кликів і загроз у сфері боротьби зі злочинністю. Дослідниця доходить висновку, що організація діяльності поліції, керованої розвідувальною аналітикою, означає планування та управління діяльністю поліцейської роботи, завдяки яким продукти кримінального аналізу виступають основою для визначення стратегічних та оперативних цілей в галузі попередження і припинення злочинних проявів. Це дає змогу ефективно розподіляти ресурси із врахуванням сфер і напрямів активності окремих злочинців, організованих злочинних угруповань та кримінального середовища в цілому [6, с.143,146].

Слушною є думка О.Є. Користіна, про те, що однією із найважливіших передумов ефективної розвідувальної аналітичної діяльності є необхідність зрозуміти та визнати головну різницю між поняттями «аналітична розвідка» та «аналіз інформації». Лише тільки збір, форматування, реорганізація, візуалізація та презентація інформації не є аналітичною розвідкою, це лише аналіз інформації. Але, коли розвідувальна діяльність базується на аналітиці, результатом є дещо інше та більше, зокрема, аналітичний продукт із «доданою вартістю» для користувачів, у нашому випадку – правоохоронних органів [7, с.90].

А.В. Бурангулов з посиланням на авторський колектив Посібника відділу аналізу злочинності поліції (Вашингтон, округ Колумбія), зазначає, що методи виявлення й аналізу патернів використовує кожен співробітник патрульної поліції під час виконання своїх звичайних обов'язків. Як йдеться в одній із ранніх настанов з кримінального аналізу: своєрідний кримінальний аналіз у його найпростішому сенсі виконують усі співробітники поліції, які розслідують злочини. Кримінальний аналіз полягає у вивченні одного випадку злочину й порівнянні його з подібними випадками в минулому. По суті, співробітник поліції, який порівнює свої спостереження зі своїм минулим досвідом і з досвідом інших, є «ходячим» підрозділом кримінального аналізу [8 с.7].

Таким чином, кримінальний аналіз – це діяльність із пошуку й обробки широкого масиву різноманітної інформації, яка має відношення до певного кримінального правопорушення. На основі отриманої інформації будуються логічні висновки, зв'язки, складаються схеми, досьє, що допомагають розкрити злочин. Він зазначив, що вивчення зарубіжного досвіду дало змогу дійти висновку щодо закріплення кримінального аналітика за окремим напрямком, саме це дозволило відійти від окремих випадків, та перейти системного підходу в боротьбі зі злочинністю та стати проактивними в попередженні правопорушень [9].

Література:

1. Федчак І. А. Основи кримінального аналізу : навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 288 с.].
2. David L. Carter. The Intelligence Fusion Process for State, Local and Tribal Law Enforcement . 39 с. <https://core.ac.uk/reader/46958200>.
3. Morgan Burcher, C. Whelan Intelligence-Led Policing in Practice: Reflections From Intelligence Analysts. Published 28 ugust 2018 Political Science Police Quarterly. <https://www.semanticscholar.org/paper/Intelligence-Led-Policing- in-Practice Whelan/1bec83a5d1ffbddea831cdc09260f9334e0415d11>.
4. David L. Carter, Ph.D The Intelligence Fusion Process for State, Local and Tribal Law Enforcement.
5. Джеррі Реткліфф Ефективність поліцейської розвідки Менеджмент: випадок Нової Зеландії. The Effectiveness of Police Intelligence Management: A New Zealand Case Study Jerry Ratcliffe).
6. Моца В.В., Теоретико-методологічні засади використання кримінального аналізу оперативними підрозділами правоохоронних органів України. Науковий вісник Ужгородського Національного університету, 2022, Серія ПРАВО. Випуск 73: частина 2. С.141-147.
7. Користін О.Є. Безпекова модель на основі «Intelligence». Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального аналізу в правоохоронній системі України [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 11 серп. 2022 р.) / [редкол.: С. С. Чернявський, Д. І. Овсянюк, В. В. Корольчук]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 86-90.
8. Бурангулов В.А., Історія кримінального аналізу . Вивчення криміногенної ситуації в Україні та прогнозування її подальшої динаміки (вплив воєнних факторів) : матеріали наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 07 вересня 2022 р.)) / [редкол. : Вербенський М. Г., Опришко І. В., Кулик О. Г. та ін.]. Київ : ДНДІ МВС України; Харків : Мачулін. - 2022. С. 7-10.
9. Т. Бодня. Начальник Департаменту кримінального аналізу Нацполіції Роман Білоус: "Системи "Безпечного міста" дають нам змогу розкривати злочини за "гарячими слідами" https://censor.net/ua/ resonance/ 3251574/ nachalnyk_departamentu_kry minalnogo_analizu_natspolitsiyi_roman_ bilous_ systemy_bezpechnogo_mista_dayut

Степанян Р. Е. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СУДОВИХ ДОКТРИН (НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ) У НАЦІОНАЛЬНЕ ПРАВО ЯК ОБ'ЄКТ ПІЗНАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ПРАВОВИЗНАВСТВА	230
Стоянов К. С. ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ УЧАСТІ ЗАХИСНИКА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ (ІХ–ХVІ СТ.).....	232
Сукмановська Л. М. ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТА ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ	236
Суліма К.В., Дьорова О.М. СІМЕЙНІ ДЕВІАЦІЇ ЯК ФАКТОР ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	239
Суліма К.В., Трояновський В.С. ФОРМУВАННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СИСТЕМІ ОСВІТИ	242
Терлецький А.В. ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ ЯК СЕРВІСНОЇ ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	246
Ульянов О. І., Бурангулов А. В., Жуковский С. В. ПОЛІЦЕЙСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КЕРОВАНА РОЗВІДКОЮ	248
Цалко В. П., Чекмарьова І. М. ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	252
Шувар Н. М., Милан Л. М., Дурис М., ПОВЕДІНКА ПЕДАГОГА У СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ ЯК ЯКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТІЙКОСТІ ДО СИНДРОМУ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ	254
Щербань І.В., Рудой К.М. РЕФОРМУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ОСМИСЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	259
Щурат Т. Г. КОНФІДЕНЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД	262
Юрченко М.М., Гаврилюк А.В. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ СПРЯМОВАНИХ НА ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	265
Яремчук В.О. КІБЕЗЛОЧИННІСТЬ В УКРАЇНІ ТА КРИМІНАЛІСТИКА	267
Ярмак В.Х. ЩОДО МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ БОРОТЬБИ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН ТА ПРЕКУРСОРІВ	269
Ярмак Х.П. АДМІНІСТРАТИВНИЙ РОЗСУД В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ...	271